

KERK in DEN HAAG

MAANDBLAD VOOR SPIRITUALITEIT, CULTUUR EN SAMENLEVING DECEMBER 2010 ■ WWW.KERKINDENHAAG.NL

PAGINA 3

Hoe kindvriendelijk is de grote stad?

PAGINA 3

Taizé komt naar Nederland

PAGINA 8

Charles Dickens en 'My first Christmas'

EN VERDER Liefde tussen de schroeven ■ Prikkende kastanjes ■ Discussie: bijbel en koran verschillen echt ■ Haagse beroepsdemonstrant geeft niet op

Kerst: tijd voor aandacht

December is de maand van aandacht voor elkaar. De winter lijkt de tijd te vertragen, waardoor we meer oog krijgen voor plaatsen en momenten van bezinning en reflectie.

'Aandacht' is het centrale thema van dit nummer. Kerken zijn van ouds her 'aandachtscentra'. Op veel plekken in Den Haag staan kerkeuren dagelijks open om bezoekers te ontvangen die een kaarsje willen opsteken, willen bidden of voor een praatje komen. Maar ook elders in de stad wordt aandacht gegeven.

Speciale aandacht in dit kerstnummer voor – hoe kan het anders – kinderen. Sommige kinderen in Den Haag komen aandacht tekort, terwijl anderen in de luxe positie verkeren dat ze bedolven worden onder aandacht. Misschien dat het Kerstkind een nieuwe weg kan wijzen: het leerde al vroeg de goede vragen te stellen.

advertentie

Reinoud Schoemaker,
ADVOCaat
Uw letsel mijn zorg
ADVOCaat VOOR LETSEL
EN PERSONENSCHADE
WWW.REINOUDSCHOEMAKER.NL

FOTO: ROGIER CHANG

Een zee van lichtjes in de kerk van de H. Familie aan het Kamperfoelieplein.

Kinderlijk? Ik voel me er goed bij

ACHTERGROND Een kaars branden voor iemand anders of voor jezelf. Daarmee geef je aandacht, én vraag je aandacht van God, of van een heilige. Een impressie van Claartje Vinckesteijn.

EEN KAARS BRANDEN ERGENS voor, het is een goede gewoonte en wordt door veel mensen gedaan. Ook mensen die niet 'kerks' zijn, steken vaak een kaarsje aan, vooral als ze in het buitenland een kerk bezoeken. Op straat, als een (jong) mens is verongelukt of vermoord, staan vaak waxinelichtjes. Persoonlijk brand ik graag en dikwijls een kaars voor iemand. Als er in de familie iemand ziek is, voor een examen staat of anderszins steun nodig heeft, bellen we elkaar op: steek maar een kaarsje aan. Dat gebeurt dan trouw. Ook als ik een kerk bezoek, doe ik dat vaak. Het heeft voor mij een betekenis: ik was er, heb even gebeden en wil graag dat dit bezoek nog even beklijft. Ik hoop daarmee dat de heilige, voor wiens beeld de kaars staat, nog wat aandacht heeft voor de intenties van mijn gebed. Kinderlijk? Waarschijnlijk wel, maar ik voel me er goed bij.

Zinvol

In rooms-katholieke kerken worden veel kaarsen gebrand. Tijdens elke viering op het altaar en op het priesterkoor. God schenkt immers het levenslicht en we belijden Jezus als 'God van God, Licht van (het Goddelijk) Licht'. Verder brandt de paaskaars tijdens de vieringen, vanaf de

paasnacht tot en met Hemelvaart, als het evangelie gelezen wordt dat de Heer voor de ogen van de apostelen opsteeg naar de hemel. Buiten de paastijd brandt de paaskaars ook nog tijdens uitvaartdiensten en op Allerzielen, als teken van geloof in de verrezen Heer en vertrouwen in de verrijzenis van de overledenen aan het eind der tijden.

In veel kerken is er tegenwoordig een gedachteniskapel of –muur. Daar hangen

Ik was er en ik wil dat dit bezoek beklijft

dan kruisjes met de namen van de overledenen van de laatste jaren. Ook daar worden veel kaarsen aangestoken: nog even aandacht voor dierbare overledenen. Een plek voor iedereen die iemand die hem of haar dierbaar is, heeft verloren. En voor iedereen die een beetje extra kracht nodig heeft om iets te verwerken.

Het opsteken van een kaars is een zinvolle daad als we er de juiste betekenis aan geven. Het is gewoon: aandacht geven en vertrouwen dat God alles ten goede leidt.

CLAARTJE VINCKESTEIJN

Concert met midwinterhoorn

In Twente en in de Achterhoek, tussen de eerste zondag van de advent en Driekoningen, bestaat de kans dat een boswandelaar opeens zware, klagelijke klanken tussen de bomen hoort. Naar oud gebruik wordt daar in die periode de midwinterhoorn geblazen. Wanneer de traditie ontstaan is, is onbekend, maar in ieder geval gebeurde het al in de Middeleeuwen. Probeerde men daarmee de boze, duistere demonen van de winter te verjagen? We weten het niet. Ook in Den Haag klinken de hoorns, niet in een bos, maar in een verwarmde kerk. Alpenhoorn- en midwinterhoornspelers geven een concert, samen met organist Sander van Marion.

Zaterdag 18 december, 20 uur, Lutherse Kerk, entree € 7,-
www.sandervanmarion.nl

Huisarts Jolly Valstar:

'Een simpel telefoontje kan wonderen doen'

INTERVIEW Huisarts Jolly Valstar-Vos probeert de tijd te nemen voor haar patiënten. 'Aandacht werkt heilzaam.' Opvallend is dat juist terminale patiënten de vraag om aandacht doseren, én ook aandacht hebben voor anderen.

AANDACHT DOET GOED. IK ZIE DAT bij ernstig zieken. Een sterfbed verloopt veel harmonieuzer als hulpverleners, familie en vrienden eromheen staan. Als je warmte om je heen voelt, heb je vaak een andere ziektebeleving. Ook bij minder zieke patiënten is dat evident: het genezingsproces verloopt beter wanneer iemand aandacht krijgt. Een verzorgd bed, een uitgerperst

'Een uitgerperst sinaasappeltje werkt heilzaam'

sinaasappeltje, een verwarmde kamer, het werkt allemaal heilzaam.

Rustig gesprek

Mijn collega en ik proberen patiënten die in het ziekenhuis liggen, altijd te bezoeken. Een simpel telefoontje om nog

eens te vragen hoe het nu gaat, kan wonderen doen.

Ook bij zieken die op mijn spreekuur komen, streef ik ernaar hen die aandacht te geven die zij nodig hebben. Als iemand met veel vage klachten komt, stel ik voor dat die persoon nog een afspraak maakt voor een rustig gesprek. Op dat moment heb ik de tijd, ik krijg dan vaak meer boven tafel. Het kan blijken dat er stress is op het werk, iets met het thuisfront, depressie of een onbewuste angst. Je kunt een diagnose stellen en een behandeling laten volgen. Daardoor hoeft zo iemand niet vaak terug te komen met misschien weer andere vage klachten.

Patiënten die dat ervaren hebben, begrijpen het ook als ik op een ander moment even minder tijd voor hen heb. Als bijvoorbeeld het spreekuur uitloopt, zien ze in dat een ander kennelijk die dag wat meer aandacht vroeg. Het werkt prettig, zo.

FOTO: ROGIER CHANG

Jolly Valstar: 'Om aandacht te kunnen geven, moet je goed luisteren én kijken.'

Om aandacht te kunnen geven, moet je goed luisteren. Je moet stiltes durven laten vallen. En je moet goed kijken: hoe komt iemand binnen, hoe gaat iemand zitten. Maar vooral: je moet van mensen houden. Dat is de basis van het vak.

Lees verder op pagina 3

advertenties

TROUWRING SPECIALISTEN

RIDO Trouwringstudio
Oude Molstraat 9 | Den Haag
denhaag@detrouwingspecialisten.nl

De Trouwingspecialisten zijn erkend dealer van o.a.:
Christian Bauer, Martinshof, Meister, Colom en Desiree.
www.detrouwingspecialisten.nl

Barendrecht | Breda
Den Bosch | Den Haag

'Over de Drempeel' zoekt

Bezoekmedewerkers met lef

- Voel je je aangetrokken tot een uitdagende klus?
- Kun je goed tegen luchtjes?
- Geef je om mensen, ook als ze een heel eigen levensstijl hebben?
- Ben je goed in contact leggen en luisteren?
- Sta je stevig en zelfbewust in je schoenen?
- Houd je van zelfstandig werken?
- Heb je iets met mensen die anders zijn dan doorsnee?
- Ben je ongeveer 4 uur per week beschikbaar?

Dan is werken bij 'Over de Drempeel' iets voor jou. Medewerkers van Over de Drempeel bezoeken vrijwillig mensen in vervuilde en/of verzoemde situaties. Stek, Parnassia en de GGD zorgen voor professionele ondersteuning. Je krijgt een introductietraining, onkostenvergoeding en bent verzekerd. Jaarlijks hebben we een studiedag, een uitje en een etentje.

We werken met een enthousiaste groep vrijwilligers die elkaar steunt en met elkaar meedenkt in de begeleidingsbijeenkomsten.

Voor meer informatie:
Jan Grotendorst (Stek) 070 318 16 16.
Mailen kan ook: jgrotendorst@steknet.nl.

OVER DE DREMPEEL

P.J. de Groen
KLOKKENMAKER

Reparatie aan alle soorten klokken.
Billijke prijzen door rechtstreeks van atelier.
Klokken worden gehaald en terug geplaatst.

070 - 511 4250
NARCISLAAN 28 WASSENAAR

De Protestantse Kerk "de Lichtbron" te Wateringen is op zoek naar een **enthousiaste organist(e)**

die vanaf 1 januari 2011 op het kerkorgel de erediensten zal begeleiden. Verwacht wordt dat hij/zij om de week op zondag zal spelen en zo nodig bij speciale gelegenheden zoals rouw- en trouwdiensten. Enige ervaring en/of bevoegdheid is gewenst, maar niet noodzakelijk. Vergoeding in overleg.

Voor meer informatie belt u met Dhr. D. Boutkan, tel. 0174 294883.

Uw schriftelijke reactie kunt u sturen naar:
Prot. Kerk "de Lichtbron" t.a.v. het College van Kerkrentmeesters, Postbus 51, 2290 AB Wateringen. Of per e-mail naar mevr. van der Wal-de Maa: walmaa@kabelfoon.nl.

Fa. A. H. Kerkhof & Zn
uitvaartzorg sinds 1892

BEGRAFENISSEN - CREMATIES
Traditioneel - Persoonlijk - Eigentijds
o.a. beschikbare rouwcentra in de regio „SORGHVLIET” Groot Hertoginnelaan 1 „WALDECK” Oude Haagweg 28 Loosduinen
THUIS-opbaring met vereiste middelen en zorg

- Vastlegging persoonlijke wensen in een wilsbeschikking
- Kostenbegroting, -informatie
- Uitvaartverzekering (geïndexeerd)
- Deposito (waardevast)
- Uitvaartzorg op alle begraafplaatsen en crematoria en voor elke verzekeringsmaatschappij in Nederland

Kantoor en bespreekruimte
Groot Hertoginnelaan 227 - Den Haag telefoon **070 - 3451676**

Aandacht bij de ijzerhandel

Wat een liefde, tussen de schroeven

Aandacht krijg je van vrienden, familie, pastoraal medewerkers, artsen en van de kat. En als je niemand tegenkomt, kun je altijd nog naar de ijzerhandel gaan.

En mens kan soms zomaar even behoefte aan aandacht hebben, of iets willen delen met iemand. Bij de boekhandel of bij de drogist kun je tijdens het vragen van advies of gewoon tijdens het afrekenen iets persoonlijks vertellen, waardoor je de belangstelling van de verkoper opwekt. De man of vrouw achter de kassa vraagt even door, en hè heerlijk, je krijgt even een beetje aandacht.

Sommigen vertellen hun hele hebben en houwen aan de kapper, of aan de pedicure. Die kunnen, al knippend en vijlend, namelijk niet zomaar weglopen en bieden zo automatisch een gewillig oor, of dat nou gemeend is of niet.

Ruzie met de burens

Dat boekhandelaars, drogisten, kappers en pedicures openstaan voor andermans geestelijke en lichamelijke noden, zit een beetje in de aard van hun zaak. Maar onlangs was ik bij een ijzerhandel, en ook daar ontwaarde ik een haast pastorale bevoegdheid bij het personeel. Er stond een vrouw die advies vroeg over een huishoudelijk apparaat waarvan een onderdeel kapot was. Ik weet niet eens meer wat voor apparaat, maar eigenlijk deed dat er niet toe.

De klant was van het type mens dat van welk uitgangspunt dan ook steevast bij de eigen interessantigheden weet te belanden. Naar aanleiding van het kapotte

De drie 'Gerritse-angels' samen achter de toonbank van de ijzerhandel aan de Elandstraat.

onderdeel vertelde ze iets over verwarmingen die het niet doen, en via een opmerking over het koken van erwtensoep kwam ze aan bij het feit dat ze ruzie had met de burens, want omdat ze zo verschrikkelijk verkouden was geweest... enzovoorts.

Met bewondering heb ik staan luisteren naar de geduldige antwoorden van de man achter de toonbank. Al luisterend schroefde hij *en passant* het nieuwe onderdeel in het apparaat. Na een kwartier betaalde de vrouw drie euro zestig en verdween, zichtbaar opgelucht.

De volgende klant was een professionele klussenman, die een gedegen advies kreeg over diverse soorten zaagbladen voor zijn zaagmachine. En de klant daarna vroeg iets dat zo technisch was dat ik het onmogelijk kan reproduceren.

Prachtig, zoals mensen soms zomaar anderen een hart onder de riem kunnen steken. En hulde aan die ijzerhandel. Wat een liefde, tussen de schroeven, de deurplaten en de schuurmachines.

MARGOT C. BERENDS

Vrienden en vrijwilligers gevraagd

'Aandachtscentrum leeft in Den Haag'

Het Aandachtscentrum zoekt aandacht. Nu voor zichzelf, en in het verlengde daarvan ook voor zijn bezoekers.

HET GAAT GOED MET HET OECUMENISCH Aandachtscentrum in de Schoolstraat. 'We hebben een trouwe vriendenkring van een kleine vijfhonderd donateurs van wie velen al sinds de oprichting, ruim vijftientig jaar geleden, ons steunen', zegt Plony de Jong, die als pastor aan het centrum verbonden is. Deze vrienden zorgen jaarlijks voor een flink deel van de inkomsten. De rest komt van de lidkerken en enkele fondsen. 'Het Aandachtscentrum leeft in Den Haag', zegt De Jong tevreden.

Poëzie

Niettemin gaat er deze maand een actie van start om meer donateurs te krijgen. Want de inkomsten van particulieren zijn van levensbelang. Als tegenprestatie krijgen de vrienden een halfjaarlijkse Nieuwsbrief, waar alle activiteiten in staan vermeld. Zoals de maandelijkse themamiddagen op zondag, die sinds een jaar gehouden worden.

Deze middagen op de laatste zondag van de maand – met muziek, poëzie of een andere culturele activiteit – zijn

ook bedoeld om een gevarieerder publiek te trekken dan de vaste bezoekers. 'Maar dat lukt nog niet zo erg', zegt Plony de Jong. Volgens haar zijn er genoeg Hagenaars die het programma op prijs zouden stellen, 'en die het ook leuk vinden mensen te ontmoeten die je anders niet tegen komt'.

Deurhangers

Wellicht dat uit nieuwe donateurs of bezoekers ook nieuwe vrijwilligers voortkomen. Dat is het derde onderdeel van de decemberactie. Het Aandachtscentrum kan nu een beroep op zo'n vijftig mannen en vrouwen doen, die bij voorkeur een dagdeel per week meedraaien. 'We hopen op mond-tot-mondreclame', zegt de pastor.

Om de actie kracht bij te zetten, is een fraai vormgegeven deurhanger gemaakt, die op ruime schaal wordt verspreid. Daarmee wil het Aandachtscentrum laten zien dat het een gastvrije 'open deur' heeft, voor mensen in een kwetsbare positie die in het stadscentrum een plaats weten voor een kopje thee of koffie, een krantje en desgewenst een goed gesprek.

WWW.AANDACHTSCENTRUMDENHAAG.NL

Simpel telefoontje

Vervolg van pagina 1

Wel vind ik het lastig als sommigen het gevoel hebben dat ze dag en nacht, op een moment dat het hen goed uitkomt, aandacht mogen vragen. Als het echt niet anders kan, of bij terminale patiënten, ga ik natuurlijk 's avonds of 's nachts langs. Maar hoe ga je om met mensen die overdag best op het spreekuur hadden

'Om aandacht te kunnen geven, moet je van mensen houden'

kunnen komen, maar voor wie dat gewoon niet zo handig uitkwam? Dat maak ik vaak in mijn avonddiensten mee. We leven in een vierentwintiguurs-economie, sommigen vinden dat je altijd voor ze moet klaarstaan. Voor mensen die op sterven liggen, proberen mijn collega en ik vierentwintig uur per dag bereikbaar te zijn. Opvallend is dat juist zij daar geen gebruik van maken als het niet echt nodig is. Alleen het idee al geeft de patiënt en familie kennelijk rust.

Met terminale patiënten krijg je een bijzondere relatie. Van patiënten die ernstig ziek zijn, op de grens van hun leven, leer ik veel. Juist zij hebben vaak zoveel aandacht voor de anderen, ook voor mij.

Wat ik nooit zal vergeten, is dat ik vlak na het overlijden van een patiënt een enorm boeket bloemen van de nabestaanden thuisbezorgd kreeg. Dat ze ook daarvoor nog aandacht hadden – dat voelt heel bijzonder.'

MARGOT C. BERENDS

JOLLY VALSTAR-VOS HEEFT SAMEN MET EEN COLLEGA EEN HUISARTSENPRAKTIJK IN DE BOMENBUURT. ZIJ IS LID VAN DE EVANGELISCH-LUTHERSE KERK IN DEN HAAG.

Laat die kastanjes toch lekker prikken

OPINIE Bakfietsouders die hun kroost als prinsje of prinsesje behandelen. Het is een bekend beeld in de stad. Slaan zulke vaders en moeders niet door?

Ouders?! De leidster van het Haagse kinderdagverblijf keek peinzend voor zich uit, toen de buurtbewoners het nieuwe pand kwamen bezichtigen. In een van de buurthuizen staat een mooie kastanjeboom. Daar vallen in de herfst kastanjes af. Sommige bruin en glanzend, andere nog in hun jasje. Een groen, stekelig jasje. Het 'protocol' vereist nu dat er geen groene kastanjes op de speelplaats meer mogen liggen. Want de stekeltjes zou-

den eens in de grijpgrage handjes kunnen prikken, en daar zou weer narigheid van kunnen komen. Met de ouders, wel te verstaan. We moesten er met z'n allen hartelijk om lachen. Laat een kind zich één keer lelijk prikken aan een kastanje en het vergeet dat z'n hele leven niet meer – dat zou toch ook kunnen?

Overspannen verwachtingen
Tegenover kinderen die te weinig aandacht krijgen, staan kinderen die gebukt

gaan onder veel te veel aandacht. Regelmatig duiken bezorgde deskundigen op, die zich zorgen maken over bezorgde ouders. Zoals laatst een hoogleraar fysiotherapie, die stelde dat veel kinderen die zich met pijnklachten op zijn spreekuur melden, in feite lijden aan ouders met overspannen verwachtingen, die een perfect kind verlangen en het niet kunnen verdragen dat hun jantje of marietje schijnbaar achterloopt in zijn of haar ontwikkeling. 'Laat dat kind toch eens met rust', was zijn advies.

Ook op internetfora staan fraaie voorbeelden te lezen van ouderbetutteling. Uit een blog van de NRC: 'We leven in een

'We leven in een tijd dat er niks meer fout mag gaan'

tijd dat er niks meer fout mag gaan. De risicoloze samenleving. Godzijdank was dat in mijn kindertijd anders. Ik fietste op mijn tiende samen met mijn twee jaar

jongere zusje dagelijks vijf kilometer naar de lagere school. Wij vonden het heerlijk. En soms knetterden we van de fiets af door een glup in de weg. Dan klauterden we gewoon inclusief de bloedlip weer de fiets op en vervolgden onze weg naar huis. Thuis kregen we dan een aai over de bol en een pleister.'

Het meest bizarre voorbeeld komt uit China. Op een universiteit is een sportzaal omgebouwd tot slaapzaal voor ouders die zelfs daar hun tienerdochter of -zoon niet uit het oog willen verliezen. Het weren van stekelige kastanjes uit Haagse peuterknuistjes verbleekt daarbij tot een onschuldig voorbeeld van oprechte moederzorg in een drukke en toch soms echt wel gevaarlijke stad.

JAN GOOSSENSSEN

Kinderen scheiden van ouders is slechte zaak

'Geklinkerde' gezinnen bivakkeren in Zuiderpark

ACHTERGROND Kinderen kunnen op allerlei manieren tussen wal en schip belanden. Henk Baars vraagt aandacht voor kinderen van thuislozen.

ENKELE TIENTALLEN KEREN PER jaar gebeurt het dat gezinnen op straat belanden, aldus schattingen van organisaties als Jeugdzorg Haaglanden, Stichting Jeugdformaat en de Haagse GGD. Hoog opgelopen huurachterstand kan soms de reden zijn, of het feit er simpelweg geen huisvesting is. Maar nog vaker omdat er geen geldige verblijfstitel is. Deze gezinnen zijn 'ille-gaal'. Vanuit de gemeente Den Haag is er geen voorziening om zulke gezinnen op te vangen. Wel kunnen alleen de kinderen worden opgevangen, maar die zouden dan gescheiden moeten worden van hun ouders. Een voorbeeld. Er is een gezin aangetroffen in het Zuiderpark. Twee ouders en drie kinderen zitten onder een boom met een groot aantal plastic tassen om zich heen. Een wandelaar heeft de politie gebeld. Politie komt ter plaatse. De ouders vertellen dat ze uitgeprocedeerde asielzoekers zijn en die dag vanuit vertrekcentrum Ter Apel op straat zijn gezet. 'Geklinkerd', heet dat tegenwoordig in het vreemdelingenjargon. Omdat de kinderen voor hun detentie in Den Haag naar school gingen, is het gezin terug-

gegaan naar Den Haag. De ouders hebben oude kennissen gebeld, maar die geven niet thuis. De politie belt de crisis-

dienst van verschillende opvangbureaus, maar die vertellen dat alleen de kinderen kunnen worden opgevangen. Als de ouders dat horen, vertrekken ze naar elders.

Niet op schoot
In *Trouw* van 5 november staat het vol-

gende verhaal. 'De tweede keer dat Victor Tata in vreemdelingendetentie zat, weigerde zijn dochtertje thuis een week lang te eten. De derde keer wilde hij niet meer dat ze kwam. Ze was toen twee jaar. "Ik kon er niet tegen om haar wel te zien, maar haar niet op schoot te mogen nemen."

"Weet je hoe het voelt als je telkens handboeien omkrijgt? Wat het met je doet als je zeventien, achttien uur per dag in een cel opgesloten zit? Onschuldig. Alleen omdat ze denken dat je papieren niet kloppen, of omdat er in Frankrijk iets mis is gegaan met je geboortakte." De vreemdelingenpolitie geeft toe – proportioneel – geweld te hebben gebruikt. Tata wil de waarheid boven tafel krijgen en zijn geluk terug. "Ik heb geen papieren, ik ben niks. Ik kan elk moment van de dag opgepakt en uitgezet worden. Soms denk ik wel eens; doe maar. Maar er is geen land waar ze me naartoe uit kunnen zetten. Dus ik moet hier opnieuw beginnen. Ook voor mijn dochter." De protestante Diaconie van Den Haag geeft via Stek de familie Tata enige ondersteuning in het levensonderhoud. Maar de gemeentelijke instanties kunnen alleen opvang aan kinderen bieden. Een scheiding van ouders en kinderen is dikwijls de enige optie. De ouders moeten kiezen tussen twee kwaden: gescheiden worden van de kinderen, of samen met hen op straat leven. Dat laatste is voor kinderen zeer schadelijk. Het gaat rechtstreeks in tegen de rechten en belangen van het kind.

HENK BAARS

Kind in de stad De speeltuin van sport- en recreatiepark De Verademing, midden in de stad. Lekker scheppen, in een bizarre omgeving.

Jonge Jezus begint met vragen stellen

Jezus was geen vroegwijs pubertje

ACHTERGROND Het zou zo leuk zijn als de bijbel rechtstreekse antwoorden zou geven op onze praktische vragen. Hoe werd Jezus door zijn ouders opgevoed? Was hij een lastig jongetje of een volgzame zoon?

VOOR HET VERHAAL OVER DE OPvoeding van Jezus hebben we altijd gekeken naar Lukas 2:40-52, de twaalfjarige Jezus in de tempel. Achter in dat verhaal staat dat hij zijn ouders onderdanig was, maar voordien loopt hij een keertje weg.

Kunnen wij daar wat mee, als we het over onze kinderen hebben? Staat het verhaal model voor onze manier van opvoeden?

'Jezus is zoek!'

Hij loopt weg van zijn ouders als ze in Jeruzalem de tempel bezoeken. Zijn ouders zoeken hem dan onder de bekenden: 'Jezus is zoek!' Maar hij blijkt na drie dagen bij de leermeesters van de tempel te zitten. Hij zit dus niet bij het JAC en is niet op wereldreis. Zijn eerste optreden is: terug naar de joodse bron.

Daar begint hij met vragen stellen, en dat doet hij kennelijk slim en begaafd. Je moet even letten op de dialoog als zijn ouders hem vinden. Opgewonden stellen ze hem de vraag: 'Je vader en ik zoeken je met smart!'

Zijn antwoord is: 'Wist je niet dat ik moest bezig zijn in de dingen van mijn vader?'

Wat die goeie Jozef bij dit antwoord gevoeld moet hebben, staat niet geboekstaafd. Kan een kind zijn adoptief vader dieper beledigen dan juist met deze verwisseling van het woordje 'vader'?

Die zin heeft bovendien ook niet bepaald een diplomatieke vorm. Dat: 'Wist jij niet...' wil ik voor de verduidelijking hier wat opwerken, en ik lees: 'Hoe haal je het in je hoofd om mij elders te zoeken dan juist hier?'

Kortom: door dit kind worden deze ouders opgevoed.

Geen Confucius

Aan het begin van zijn werken zegt Jezus: ik breng geen gloednieuwe zaak op de markt van de religies, als Confucius, Mohammed of Boeddha, maar dit is de

plek waar ik begin met vragen stellen – de tempel van Jeruzalem. Hij begon met en vanuit het jodendom, dat volk dat nadat het uit slavernij ontsnapt was, in de woestijn regeltjes kreeg om samen te leven.

Was Jezus een vroegwijs pubertje, eventjes obstinaat en later weer gedwee? Ik denk dat het verhaal niet daarvoor in de bijbel staat. Nee, Jezus past niet in onze hokjes. Maar wees blij als je kinderen beginnen met vragen stellen. En wees niet verbaasd als ze dat doen buiten de jou bekende sfeer, en dan geïnfecteerd blijken met een onrustig verlangen naar een ander samenleven dan het jouwe.

JAAP VAN DEN BERG

Taizé: vorig jaar Polen, dit jaar Rotterdam

De Wereld Jongerendagen van Taizé waren vorig jaar in Polen. Jongeren uit alle werelddelen sliepen bij gastgezinnen en ontmoetten elkaar rond de jaarwisseling in een immense hal. Dit jaar zijn de

dagen in Ahoy, in Rotterdam. Gastgezinnen zijn nog welkom: www.taize-rdam.nl of (010) 820 90 00. Haagse taizévieringen als voorproefje: Lukaskerk, 1, 8, 15 en 22 december, 19 uur. Om 17.45 uur maaltijd,

opgave: 380 78 94. Bethelkapel, 6, 20 en 27 december, 19 uur. Christus Triumfatorkerk, 28 november en 12 december, 19 uur. Verder de gebruikelijke vieringen in de Elandstraatkerk en de Zorgvlietkerk.

advertenties

Fournituren

Onze afdeling fournituren heeft voor coupeuses en hobbyisten een prachtige sortering: • Gütermann garen • diverse soorten scharen • knopen • ritssluitingen • schoudervullingen • voeringstoffen • naaiboxen • breinaalden • linten • applicaties voor kinder- en sportkleding.

P.J. van Duyne

BADHUISSTRAAT 137-139 • 2584 HG SCHEVENINGEN • Tel. 070 - 3559558
WEBSITE: www.PJvandyne.nl EMAIL: PJ_van_duyne@hotmail.com

Engelen & Spoor

UITVAARTVERZORGING

Gericht naar uw persoonlijke wensen

Verzorgen en hulp bij verzekeringen en deposito's

Diverse uitvaartcentra beschikbaar, o.a. 'Sorghvliet',
Groot Hertoginnelaan, 's-Gravenhage

Kantoor
Jan van Nassastraat 110, 's-Gravenhage

Tel. (070) 350 7000
(dag en nacht)

info@engelenenspoor.nl

www.engelenenspoor.nl

De Beheersstichting van de **PROTESTANTSE WIJKGEMEENTE DUINZICHTKERK-VREDESKAPEL** te Den Haag nodigt kandidaten uit te solliciteren voor de functie van

cantor-organist (m/v) per 1-1-2011

De functie bestaat uit het begeleiden van de gemeentezang en het bespelen van het orgel van de **Vredeskapel** in één dienst per zondag en op feestdagen en uit het leidinggeven aan de cantorij, die op projectbasis bijeenkomt. Incidenteel zal Uw medewerking worden gevraagd bij rouw- of trouwdiensten. Daarnaast neemt de cantor-organist deel aan de vergaderingen van de commissie Eredienst.

De **Vredeskapel** is een warme gemeenschap met belangstelling voor muziek. Zij biedt ruime gelegenheid tot ontplooiing. De sfeervolle kapel is voorzien van een Van Vulpen-orgel (5/1/P (aangeh.)) en bezit een zeer geschikte akoestiek voor kamermuziek.

Wij zoeken een enthousiast kerkmusicus in het bezit van bevoegdheidsverklaring II of III of hiervoor studierend. Geboden wordt een honorering volgens de Regeling Kerkmuziek van de PKN.

Inlichtingen over deze functie kunt U verkrijgen bij de huidige cantor-organist Hugo Bakker, telefonisch bereikbaar onder 06-29607239.

Uw reacties kunt U richten aan de heer P.W. Oosterling, kerkrentmeester.
p/a Kerkelijk Bureau DZK/VK
Van Hogenhoucklaan 89,
2596 TC, Den Haag,
e-mail: duinvre@xs4all.nl.

Een bekende naam... Een vertrouwd gezicht...
door jarenlange ervaring met stijlvolle, klassieke, traditionele, eigentijdse en kerkelijke uitvaarten

24-uurs dienstverlening in de hele regio
070 - 335 03 97

De Sillestraat 182 - 2593 VC Den Haag
edward@vanderhelm-uitvaartzorg.nl
www.vanderhelm-uitvaartzorg.nl

Van Der Helm
uitvaartzorg

Voor de persoonlijke zorg en aandacht die een uitvaart verdient

Uitvaartzorg • Nazorg
Wilsbeschikking • Verzekeren • Deposito

Present Den Haag, gedreven klussers

'Wij zijn blij met iedere helpende hand'

REPORTAGE Zin om iemand te helpen die zelf niets meer kan en ook niemand kent? Trommel je vrienden op en ga als groep aan de slag. Dat is de werkwijze van Stichting Present.

ZO'N ZESHONDERD HAAGSE MANNEN en vrouwen hebben dit jaar een middag of avond besteed aan een nuttige klus bij iemand thuis. Ze knapten de tuin op, deden een verhuizing, voorzagen de kamer van een nieuw behang of hingen lampen op.

Zoals laatst op een zaterdag, toen een gehandicapte man ontslagen werd uit een verzorgingshuis en zijn intrek kon nemen in een aangepaste woning, die eerst nog moest worden opgeknapt. Hij had een 'beperkt sociaal netwerk', zoals dat heet, en kwam zodoende bij Present terecht. Negen jonge mannen zijn een hele zaterdag bezig geweest.

Martijn Star, een van hen, vertelt: 'Wij zijn lid van een kerk in Scheveningen, Reality, en doen dit werk vanuit ons geloof. Door de handen uit onze mouwen te steken, brengen we een beetje licht in de wereld. Van tevoren hebben we met elkaar gebeden, dat we ook voor deze meneer een lichtpuntje mochten zijn. Hij keek heel verbaasd, toen hij ons aan het werk zag. "Wie betaalt jullie?", vroeg hij. Toen we hem vertelden waarom we dit werk doen, was hij sprakeloos. Hij wist niet wat hij moest zeggen.'

Echte presentjes

De vrijwilligers van Present zijn opvallend vaak enthousiaste dertigers. Verder varieert de leeftijd van jong tot senior. Willem Greving, coördinator van stichting Present in Den Haag, zegt over 'zijn' mensen: 'Voor sommigen is dit werk een openbaring. Ze hadden zich nooit gerealiseerd dat ze voor iemand zoveel konden betekenen. Ze komen bijvoorbeeld

bij mensen over de vloer die eenzaam zijn en die ze op deze manier aandacht kunnen geven. Het zijn echte presentjes die ze brengen.'

Dit jaar kon Present negentig keer een groep op pad sturen. Sommige vrijwilligers kennen elkaar van school of van het werk. Alle ministeries hebben verenigingen van jonge ambtenaren en deze 'jongverenigingen' zijn inmiddels een grote leverancier van vrijwilligers. Ook medewerkers van grote organisaties melden zich bij wijze van bedrijfsuitje aan bij Present. Shell bijvoorbeeld, dat 'maatschappelijk betrokken' wil zijn en daarom Present ook financieel steunt. Greving: 'Tot onze verrassing kost het ons niet veel inspanning om vrijwilligers te werven. Het netwerk groeit spontaan. Mensen vertellen aan elkaar door wat ze doen. En een groep - we werken alleen met groepen - bepaalt zelf wat ze wil doen.' Volgens hem is inmiddels bezwezen dat Present 'echt iets toevoegt' aan het hulpverlenersaanbod in Den Haag.

Zuiniger met energie

Er zijn grenzen. Present helpt alleen mensen; een kinderboerderij die een klus heeft, komt niet in aanmerking. Verder moeten de 'cliënten' geen andere hulp kunnen aanboren. En aan defecte gas-water- en lichtaansluitingen komen de helpers ook niet. Maar een groepje Shell-medewerkers heeft aangeboden minima te adviseren hoe ze zuiniger met energie om kunnen gaan. En een andere groep wil graag met gehandicapten gaan zeevissen. Zo groeit het aanbod.

De namen van cliënten krijgt Present van allerlei professionele hulpverleners en instellingen met wie Greving en zijn collega's contact hebben gelegd. Present blijkt bruggen te slaan. Hij zegt: 'Wat beroepskrachten soms niet voor elkaar krijgen, lukt ons wel. Wij komen bij mensen thuis, desnoods op een avond of een zondagmiddag.'

Praktische naastenliefde

Van de Haagse Present-vrijwilligers werkt een derde bij de overheid. Een kwart is aan een kerk verbonden. Greving zegt 'enigszins teleurgesteld' te zijn dat tot nu toe relatief weinig kerkelijke groepen zich aangemeld hebben. Anderzijds realiseert hij zich dat kerken zelf veel activiteiten - ook soortgelijke - organiseren. Verder is het toe te juichen dat deze praktische vorm van naastenliefde juist zo'n brede weerklank vindt. 'De behoefte om goed te doen voor je medemens blijkt bij velen in de genen te zitten. Dat is toch fantastisch?'

Present, na zeven jaar inmiddels uitgegroeid tot veertig stichtingen in het hele land, mag dan vanuit christelijke inspiratie zijn opgezet, nu het werk aanslaat blijken ook anderen zich in de doelstellingen te herkennen. De eerste voorzitter van het Haagse Present - ds. Peter Bakker van de Pax Christikerk - is inmiddels afgelost door een politicus, Ed Anker, die tot voor kort namens de ChristenUnie in de Tweede Kamer zat. Greving: 'De achtergrond van onze betrokkenheid is nooit onderwerp van discussie, ook niet bij de vrijwilligers. Onze Haagse stichting is twee jaar geleden met christelijk-sociale ambities opgericht, maar iedereen mag meedoen. Dat gebeurt ook in de praktijk. We staan voor iedereen open en werken met iedereen samen. Wat zijn of haar overtuiging is, maakt niet uit. Wij en de cliënten zijn blij met iedere helpende hand.'

JAN GOOSSENSSEN

INFORMATIE:

WWW.STICHTINGPRESENT.NL/DENHAAG

De vrijwilligers aan het werk. 'De behoefte om goed te doen voor je medemens blijkt bij velen in de genen te zitten.'

Discussie op website KDH

'Bijbel en koran vertellen verschillende verhalen'

OPINIE Heeft het Hollandse poldermodel ook de theologie in haar greep? Soms lijkt het erop. KDH start een discussie - op de website - over de verhouding tot de islam.

VEEL CHRISTENEN IN NEDERLAND willen zo graag goede maatjes met moslims zijn - ook in reactie op mensen die de islam als 'verderfelijke, gewelddadige ideologie' zien - dat ze stellen dat de christelijke God en Allah eigenlijk hetzelfde zijn. Christenen en moslims delen Abraham als gemeenschappelijke voorvader en dus is het belangrijker overeenkomsten te zoeken dan zich te verliezen in theoretische haarkloverijen waar niemand mee geïnteresseerd is. Hun motto, vaak gegeven

door pragmatisme, is: 'zoek de overeenkomsten' in plaats van 'zoek de verschillen'.

Eigen integriteit

Het is opvallend dat vooral in protestantse kring andere geluiden klinken. Contacten op praktisch vlak zijn nuttig en nodig, zeggen ze, maar wek niet de indruk dat beide godsdiensten hetzelfde godsbeeld hanteren. God is theologisch gezien wezenlijk anders dan Allah.

In een recente discussienota van de PKN - die in zwaar geamendeerde vorm over drie jaar opnieuw op tafel komt - wordt ervoor gepleit in het contact met de islam de eigen christelijke identiteit serieus te nemen. 'Het gaat niet alleen om

respect voor de ander, maar ook om integriteit ten aanzien van wat je zelf gelooft', aldus Bernhard Reitsma, VU-hoogleraar en schrijver van de nota.

Vorig jaar publiceerde een grote groep predikanten, hoogleraren en anderen die in de PKN werken, een manifest met dezelfde strekking. Opvallend was dat het niet alleen theologen uit orthodoxe hoek waren - wier opvattingen bekend zijn - maar ook gerespecteerde wetenschappers en anderen uit bredere kring, zoals Nico ter Linden, At Polhuis, Karel Deurloo, Gerrit Manenschijn, Hans Kroenburger.

Hun stelling is dat het christendom niet 'een God in het algemeen' belijdt, maar 'de Ene die via de jood Jezus' zich

bekend gemaakt heeft. Verder is het voor moslims 'onbestaanbaar dat de Almachtige zich weerloos maakt'. Daaruit blijkt 'hoe diametraal verschillend wij de grootheid van God zien'. Gesprekken zijn dus 'des te nodiger', 'maar laat helder zijn dat we niet "eigenlijk in hetzelfde geloven", want dat is niet het geval'.

Geen islamfobie

In het afscheidsinterview met KDH (januari 2010) werkte Paul Visser, predikant van de Bethlehemkerk, de verschillen uit. Hij zei: 'Velen denken dat christendom en islam verschillende benaderingen van hetzelfde geheim zijn. Dat is aantrekkelijk; je hoeft niet zo ingewikkeld te doen. Maar zodra je je van het eigen karakter van het evangelie bewust bent, zie je dat bijbel en koran totaal verschillende verhalen vertellen. We moeten daar eerlijker over worden. Pas bij overheersing van de islam zal dat duidelijke

lijken worden. Dat is geen islamfobie: in het dagelijkse leven moeten moslims en christenen goed met elkaar omgaan. Dat doen we zelf ook met onze moslimburen. Prima mensen!

De kern van het christelijk geloof is liefde, een relatie tussen God en mens die bevrijdt. In de islam draait het om macht en onderwerping. Dat is ook een relatie, maar één waarvan je eerder koud dan warm wordt. De islam houdt mensen gevangen in een vijandige relatie tot de Allerhoogste. Het evangelie vraagt niet om je op te werken, om in de gunst te komen. Het geheim van Christus is verzoening.'

Kerk in Den Haag vraagt geïnteresseerden hun zienswijze op te sturen naar redactie@kerkinderhaag.nl. Een selectie wordt op de website gepubliceerd.

JAN GOOSSENSSEN

Cursus 'Aandachtig leven'

In de stilte op weg naar de bron

INTERVIEW De Kloosterkerk geeft jaarlijks een cursus 'Aandachtig leven'. Verschillende vormen van gebed en meditatie passeren daarin de revue. Drie oud-cursisten blikken terug.

AANDACHTIG LEVEN KUN JE LEREN. Dat hebben ze ook begrepen bij de Kloosterkerk, waar predikant Margreet Klokke ieder jaar een cursus aanbiedt over gebed en meditatie. Drie oud-cursisten blikken terug op hun ervaringen. Ontvankelijkheid en stilte zijn daarbij kernwoorden.

Bolletje met sneeuw

Bart van Lent, ambtenaar bij het ministerie van defensie, neemt in zijn dagelijks leven vaak de tijd om stil te zijn. 'Ik voel me dan ontvankelijker worden voor emoties die ik anders uit de weg zou gaan. In de stilte laat ik ze er zijn. Het werkt als een soort hygiënische maatregel op geestelijk vlak. Je kunt het ook vergelijken met zo'n glazen bolletje met sneeuw. Als je schudt, dwarrelt de sneeuw door elkaar, maar na een tijdje is

'Daar zat je dan, alleen, in die half verlichte oude ruimte'

alles kalm en helder.'

Hij was verrast door de verschillende tradities binnen het christendom om te bidden en te mediteren. 'Tijdens een bijeenkomst geleid door twee quakers stond bijvoorbeeld stilte centraal. Wie wilde, mocht iets zeggen, de rest van de groep, ongeveer vijftien deelnemers, luisterde alleen maar. Daar had ik meer mee dan met werken rond een tekst. Dan ga ik na-

melijk zitten nadenken en kom ik in een trein van gedachten die uiteindelijk afleiden van waar het om gaat.'

Speldenknop

Ontvankelijkheid is ook belangrijk voor coach/counselor Winny Koelé. In haar werk is ze voortdurend bezig zich open te stellen voor anderen. Stilstaan bij haar eigen gevoelswereld helpt daarbij. 'Ik ben vaak geraakt door een tekst of een lied uit een dienst. In de dagen erna herkauw ik die en maak ik contact met gevoelens in mezelf die van het ene naar het andere uiterste kunnen gaan. Zulke ervaringen maken me een completer mens. Tijdens de cursus leerde ik dat dat óók mediteren is. Sindsdien ga ik daar bewuster mee om.'

Een indrukwekkend moment in de cursus was het stilstaan bij een psalmtekst, waarbij iedereen ergens in de kerk mocht gaan zitten. 'Daar zat je dan, in die half verlichte oude ruimte, alleen met je regeltje en nergens meer door afgeleid. Ja, dat was wel indringend.'

Ze heeft het mapje bewaard dat elke cursist kreeg, met handreikingen om thuis verder te gaan. 'Als ik wil, kan ik daarop teruggrijpen. Maar het liefst laat ik me raken door een tekst, of door de natuur als ik buiten wandel. Soms voel ik me dan als een speldenknop in het universum, die toch heel waardevol is.'

Lieveheersbeestje

Na een druk leven als directeur van verschillende zorginstellingen was Yna Visser eraan toe om dichterbij zichzelf te

V.l.n.r.: Bart van Lent, Winny Koelé en Yna Visser.

komen. 'Door de cursus ben ik helderder gaan zien waar het om draait in het leven. Ik ben ontvankelijker geworden voor het bijzondere in het alledaagse. Zo zag ik eens in een verzorgingshuis een meisje van vier bij haar oma van achter in de negentig. Ze hielden elkaars hand vast en lieten een lieveheersbeestje van

de ene naar de andere hand lopen. Dat riep iets op van oneindigheid. De gevoeligheid daarvoor is een zintuig dat we moeten zien terug te vinden.'

Sinds enkele jaren is ze participant bij de Emmauspriorij in Maarssen. Van zondagavond tot maandagavond viert ze daar de liturgie mee en helpt ze met het

gastenwerk. 'Tijdens het gebed voel ik me als het ware opgetild. Samen met anderen ben ik op weg naar de bron, die je God kunt noemen. Dat is een weifelende zoektocht. Maar we kunnen er wel vorm aan geven. In de stilte ontstaat dat.'

MAARTEN DAS

Haagse beroepsdemonstrant viert eerste lustrum

'De politie zette me weer keurig af bij het Binnenhof'

Frans Rutgrink: 'We hopen dat mensen erover na gaan denken.'

INTERVIEW Aandacht vragen – dat kan hij goed. Beroepsdemonstrant Frans Rutgrink vraagt het niet voor zichzelf, maar voor de 'goede zaak'. Onlangs kreeg hij nog een handgeschreven excuusbrief van burgemeester Van Aartsen.

HIJ WAS AL EEN BEKENDE HAGENaar, maar sinds kort is hij ook Bekende Nederlander geworden. Zijn foto stond in NRC Handelsblad, Vrij Nederland en tijdens de formatie was hij te zien op tv. Frans Rutgrink (70), beroepsdemon-

strant tegen Israël, de Verenigde Staten en Wilders. Al vijf jaar staat hij elk week-einde in de Grote Marktstraat met zijn protestbord en Palestinasjaal. En zeven jaar geleden begon hij met zijn eenmansactie voor de Amerikaanse ambassade.

Rutgrink is trots op die aandacht, zegt hij. Stoppen? Dat nooit! Zelfs niet nu hij met een gipsbeen niet meer zo snel van zijn huis in het Laakkwartier naar de binnenstad kan komen.

'Het is artrose, dat wordt toch niet beter. Ik ga door, zolang Wilders aan de macht

is. En voor de Palestijnse gebieden. Ik ben er drie keer geweest, het is verschrikkelijk. Het gaat om de boodschap die we uitdragen. We hopen dat mensen erover na gaan denken'. Rutgrink is alleen, maar praat over zichzelf in meervoud.

Stapels dossiers

De oud-medewerker van de HTM heeft een missie. De strijd tegen het onrecht in de wereld zit hem in zijn bloed. In 2003 haalde hij de kranten met een actie in zijn eigen wijk tegen Metterwoon. Het bedrijf zou de huurwoningen hebben laten verslonzen. Overal in zijn straat hingen borden als: 'Geen onderhoud, geen huurverhoging' en: 'Laak wakker worden'.

Kenmerkend voor zijn vasthoudendheid is een foto gemaakt tijdens een weeralarm. Iedereen werd aangeraden om binnen te blijven, omdat er een dikke laag sneeuw lag. Maar Rutgrink stond voor de ambassade met zijn bord: 'Bush out'. En dan zijn de weersomstandigheden nog een lichte handicap, vergeleken met andere obstakels. De beroepsdemonstrant is ontelbare keren opgepakt, belaagd, in elkaar geslagen zelfs. Er zijn stapels dossiers bij justitie over zijn acties. Meestal wordt Rutgrink in het gelijk gesteld. Hij kreeg laatst nog een handgeschreven excuusbrief van burgemeester Van Aartsen. De politie zou zo langzamerhand moeten weten dat hij gewoon op straat mag bivakkeren, met zijn borden. Net zoals de Amerikaanse gitarist Chuck die een paar meter van hem vandaan steevast op zijn plek in de Grote Marktstraat zit.

Toch ging het laatst weer fout toen hij op het Binnenhof demonstreerde, want dat doet hij ook nog tussendoor. Het bord

'Wilders, zionist, racist, fascist' trok wel erg veel aandacht, ook van PVV-Kamerleden die de tekst niet zo prettig vonden. Rutgrink werd meegenomen door de politie. Hij kan er achteraf wel om lachen. 'Er was geen aanklacht ingediend. Dan brengt u me ook maar terug, zei ik. Nou, het bord paste maar net in die Mercedes.' De politie zette hem iets buiten het Binnenhof af en hij kon weer doorgaan alsof er niets gebeurd was.

Door de scherpe teksten op de borden krijgt hij sterk wisselende reacties. 'Mensen steken de duim op als ik langsliep. Vooral Turken en Marokkanen. Ik ben dan ook vaste bezoeker van een mos-

'Het bord paste maar net in die politieauto'

kee.' Maar de inzet voor de Palestijnse zaak wordt hem niet door iedereen in dank afgenomen. De Albert Heijn wil niet dat hij pamfletten tegen Israëlische producten uitdeelt. Toen hij september vorig jaar voor de Israëlische ambassade stond te kijken, is hij 'tot bloedens toe' tegen de grond geslagen. De rechtszaak loopt nog. In de bibliotheek is Rutgrink aangevallen door wat hij zelf noemt 'een zionist'. Wat de man zei toen hij aanviel, had de beroepsdemonstrant niet gehoord. Hij is hardhorend en de aanvaller kwam van achteren.

De incidenten hebben hem wel voorzigtiger gemaakt. 'Ja, je moet toch oppassen. Ik kijk wat meer om me heen. Maar wij blijven elke zaterdag en zondag op de Grote Marktstraat.'

HANS HEMMES

advertenties

Advocaten

Lucardie & De Visser Advocaten

Burg. Marijnenlaan 123
2585 DV Den Haag
070 - 363 00 76

Voor al uw civiele zaken,
personen- en familierecht,
strafrecht en vreemdelingenrecht

www.lucardie-advocaten.nl

Maison Kelder

Weissenbruchstraat 1 K - Den Haag
Arabislaan 56 - Den Haag
Kerkstraat 71 - Wassenaar
productie: JUNOSTRAAT 8 - DEN HAAG

070 - 324 68 44

De specialist in hazelnoottaart

JOHAN WASSENAAR

VOETBEDDEN, OP-MAAT EN SCHOENEN

Prins Hendrikstraat 132 2516 HX Den Haag 070 363 75 19
info@johanwassenaar.nl www.johanwassenaar.nl

De Swart BV

Kobaltstraat 27
2544 ET Den Haag
T (070) 308 21 21
F (070) 308 21 29
info@kds.nl
www.kds.nl

Monuta

ik weet hoe ze begraven wil worden
maar hoe regel ik dat?

Met één telefoontje nemen we al uw zorgen uit handen. Bij ons staan uw persoonlijke wensen centraal.

Bij Monuta in Den Haag denken we graag met u mee
bel 070 - 306 54 54
Monuta 1 Statenhuys
Statenlaan 78, Den Haag
bel 070 - 360 39 05
Monuta Innamee
Laan van Eik en Duinen 38, Den Haag
www.monuta.nl

PIETER VAN SCHOUWENBURG
Grafische vormgeving

De ontwerper van
Kerk in Den Haag, ontwerpt
en verzorgt ook graag
de periodieken en
andere uitgaven voor
uw organisatie.

Telefoon: 06-55543342
E-mail: pschouwe@xs4all.nl

WWW.PIETERVANSCHOUWENBURG.NL

In dit blad is een advertentie bijgesloten. Voor de inhoud is de redactie van *Kerk in Den Haag* niet verantwoordelijk.

PKN-kerken per stadsdijk

Stadsdijken	Kerkgebouwen	Tijd	II Advent 5 dec	III Advent 12 dec	IV Advent 19 dec	Kerstavond 24/12	Kerstdag 25 dec	zondag 26 dec	Oud/Nieuwjaar
Centrum Schildersdijk	Lukaskerk Om en Bij 2	10u	mw H Merx HA	ds A de Boer	Haagse Dominicus Paul Sas: Visioen	22u Grote kerk ds A. de Boer	ds A de Boer	ds J van den Berg	X
Benoordenhout Archipel Willemspark	Duinzichtkerk van Hogenhoucklaan 89	10u	ds HJ van Laren	ds C van Duinen	ds JC van Dongen HA	22u ds van Duinen	ds JC van Dongen	X	OJ 19u ds van Duinen NJ 11u ds van Duinen
Bezuidenhout	Vredeskapel Malakkastraat 1	10.30u	ds JC van Dongen	ds M Veen	ds C van Duinen HA	22u ds van Dongen	ds C van Duinen	ds JC van Dongen	X
Mariahoeve Marlot	ChristusTriumfatorkerk Juliana v Stolberglaan 154	10u	ds RE Stiemer	ds B Baak Haarlem HD	pastor AG Tulling	22u ds Stiemer	ds Peijpers Alphen/R	X	OJ 17u ds Stiemer OJ 23u vesper stijl Taizé
	Kruispunt Diamanthorst 187	10u	ds R van Essen HA	dr A van Haarlem A'foort	ds HJ van Haarlem	21u avondwake ds AR de Meij Mecima	dr MSFKemp HA 17u vespers	ds de Meij Mecima	OJ 19u vespers / NJ 10u ds de Meij Mecima HA
	Pax Christikerk Vlamburg 2	10u 12u	ds PJ Bakker	ds Bakker open kerk Peter Bakker	ds J Winter	21.30u open kerstnachtsdienst Peter Bakker	ds Bakker	ds J Winter	OJ 17u ds PJ Bakker NJ X
Stadsdeel Laak	Laakkapel Deimanstraat 7	10u	mw HMJ van Goslinga - Veldhuizen	ds AJG Dronkert	ds R van Essen HA	22u ds R van Essen	ds van Essen	ds van Essen zangdienst	X
	De Oase van Meursstraat 1	10u		kringviering	18/12 18-22u Kerstviering van Kariboe Bibi	19-21u Viering met Kerstspel < jongeren			X
Moerwijk / Morgenstond / Zuiderpark	Marcuskerk Jan Luikenlaan 90	10u	dr R de Reuver	dr B Plaisier	ds R de Reuver	21u ds de Reuver	ds R de Reuver	ds B Plaisier	OJ 19u ds de Reuver NJ X
Transvaal / Valkenbos / Rustenburg	Valkenboskerk Zuiderparklaan 2	10u	ds ME den Dulk	ds KH Wigboldus S/T	ds Wigboldus	22u ds JDW Eerbeek	ds ME den Dulk	X	OJ 17u ds ME den Dulk NJ 10.30u Nwjaarsdndst
Regentessekwart.Z	Bethelkerk Th. Schwenckestraat 30	10u	ds O Elseman	pastor JB Beijck	ds A Wicke HA	naar Bergkerk 19u	ds Elseman	ds T. Bergsma	OJ 19u ds Elseman NJ X
Vogelwijk Segbroek	Bergkerk Daal en Bergselaan 50	10u	ds CJ vLeeuwen-As-sink Almere	ds J van den Berg	ds O Elseman HA	19u kinderkerstviering ds A Wicke	ds A Wicke	naar Bethelkerk	OJ naar Bethelkerk NJ X
Statenkwartier-O Duinoord	Maranathakerk Ze Sweelinkstraat 156	10.30u	ds IJ Akkerman	ds Akkerman S/T	ds DL Schiethart	22u ds Akkerman	ds IJ Akkerman	ds Akkerman morgengebed	X
Zeeheldenbuurt Regentessekwartier-N	Noorderkerk Schuijstraat 9/11	10u 19u	ds J Winter	pastor AG Tulling	ds RE Stiemer	21.30 u ds AJG Dronkert	10.30u ds HJ van Laren	naar zangdienst 9.30u bij Vrije Evangelischen	X
Morgenstond/Zuiderpark/Houtwijk	Thomaskerk Harmelenstraat 108	10u	ds JA Tielkemeijer	ds Tielkemeijer	ds FB Fennema S/T	22u ds JA Tielkemeijer	ds JA Tielkemeijer	ds FB Fennema	OJ X NJ 10.30u ds Tielkemeijer
Vruchtenbuurt	Bosbeskerk Bosbesstraat 5	10u	ds JC Eikelboom	ds Eikelboom	ds JC Eikelboom	22u ds Eikelboom	ds JC Eikelboom	ds Eikelboom	X
Loosduinen	Abdijkerk Willem IIIstraat 40	10u	ds Th Koelewijn	ds J Korf	ds Korf	21en 23u ds H Kamp-huis	ds J. Korf	ds H Kamphuis	OJ 19.30u ds J Korf NJ 10u 3 predikanten
	Ontmoetingskerk Louis Davidsstraat 2	10u	ds H Th Vollebregt	ds H Kamphuis	ds MJT Burema	19u Kinderdienst 22u Jongerendienst 2x ds Korf	ds MJT Burema	naar Abdijkerk	OJ naar Abdijkerk NJ idem
Waldeck Kijlduin	Bethelkerk Loosduinen Händellaan 50	10u	ds J van den Berg ST	ds NL van Dorp	ds NA Riemersma	X	ds NL van Dorp	X	X
Bouwlust Vrederust	Salvatorkerk Vrederustlaan 96	10u	ds AH van Oudenallen	ds EJ Bosch	ds JC Boot-de Boer Leidschendam	22u ds KH Wigboldus	ds LH van Rouendal	ds M-A Sijbrandij-Verbist	OJ 19u ds van Rouendal NJ X
Scheveningen Dorp	Bethelkerk Scheveningen Jurriaan Kokstr. 173	10u 17u	jeugdendienst: candidate E de Pauw	ds J Maasland 17u dr N Schelhaas dienst aan zee	ds J. Maasland	22u ds Maasland	ds J. Maasland	ds E. van Dalen	OJ 19u ds Maasland NJ X
	Oude Kerk Keizerstraat 8	10u 17u30	ds FJ van Harten prof dr W Balke	ds J Quist	ds FJ van Harten ds J Quist	X	ds J Quist X	cand M van der Linden X	OJ 19u ds J Quist NJ X
Belgisch park Statenkwartier - W	Nieuwe Badkapel Nieuwe Parklaan 90	10u	ds OTh Boonstra	ds HJ van Haarlem	prof dr M den Dulk	22u ds HJ van Haarlem	ds van Haarlem	ds DL Schiethart	OJ 19u ds van Haarlem NJ 10.30u ds v Haarlem
Duindorp	Prinses Julianakerk Tesselsestraat 6	10u 17u30	ds Schelens Lunteren ds J de Goei Amersfoort	ds FJ van Harten ds Rienstra jeugdndst	ds J Quist Kerstfeest kinderkerk	21.30u ds FJ van Harten	ds van Harten X	9.30u cand Phijs X	OJ 19u ds van Harten NJ 10u ds van Harten
Ypenburg	De Toevlucht Laan van Hoornwijk 140	10u	ds A Minnema	ds Minnema HDoop	ds W van Haften	21u ds Minnema	ds A Minnema	X	OJ 19.30 naar Dorpskerk NJ X
Leidschenveen	De Leidraad Harriet Freezerhof 28	10u	ds N Paap S/T	ds ThL Haitjema Jongerendienst	dhr M Boelen	19u Kinderkerstnacht 22u ds ThL Haitjema	ds Haitjema	naar Kruisheuvelkerk	OJ 19.30u nr Dorpskerk NJ X

Kerken in overige categorieën

PKN-Kerken voor de hele stad	Bethlehemkerk Laan van Meerdervoort 627	10u 17u	ds G Lustig Nwkerk / IJ ds JC van Trig Papendrt	ds TTJ Plezier Langerak / ds JJ ten Brinke Bleiswijk	ds TC Verhoef Nijkerk ds CG Klok Putten	21u ds PJ Stam Katwijk	9.45u dr J Hoek V'ndaal 16.45u kinderkerstfeest	ds H van Ginkel Goes dr PJ Visser Asd	OJ 19u dr OJ vd Ploeg NJ 10.30u prof W Balke
	Houtrustkerk Beeklaan 535	10.30u	ds KH van Klaveren	prof dr EH Cossee Rt	dr MSF Kemp	22u ds van Klaveren	ds K van Klaveren	X	X
	Kloosterkerk Lange Voorhout 2	10u 10.30u	ds MPCC Lanooy	ds MR Klokke HA	ds Lanooy	22.30u ds MR Klokke	ds Klokke	ds Lanooy cantate	OJ 19.30u ds Klokke NJ X
	Evang. Lutherse Gemeente Lutherse Burgwal 9	10.15u	ds WTV Verhoeven	ds Verhoeven	ds E de Fouw	19.30u ds Verhoeven	beide predikanten	ds Verhoeven	X
	Eglise Wallonne Noordeinde 25	10.30u	pasteur J Roselaers	Noël de familles p van der Lingen	dr A van der Lingen	X	pasteur van der Lingen	p vd Lingen culte bref	X
Overige kerken voor de hele stad	American Protestant Ch. Esther de Boer Vrijkaan 1	9u	quiet trad.worship, 10u Praise I 11.30u traditional serv.with choir	quiet tred worship 10u Praise I 11.30u trad service with choir	quiet trad.worship, 10u Praise I 11.30u traditional serv.with choir	X	X	quiet trad.worship, 10u Praise I 11.30u traditional serv.with choir	X
	Anglican Church Arij van der Spuiweg 1	8.30u	& 11u Holy Communion, 9.30u family worship 18.30u evening service	9.30u Advent & Carol service 18.30u Lessons & Scarols	& 11u Holy Communion, 9.30u family worship 18.30u evening service	16u Crib service 23u Midnight Eucharist	9u HC with carols 10.30u Family service 11.30u Holy Communion	services at 8.30 & 11u only	X
	Apostolisch genootschap Loevesteinlaan 170	10u	saamenkomst	saamenkomst	saamenkomst	X	Kerstdienst	X	30/12 Oudejaarsdienst NJ X
	Baptistengemeente 4Heemskinderenstraat 91	10u	ds W Huizing HA	ds Tj de Graaf HDoop	ds Tj de Graaf	ds de Graaf	dhr B Wijnstra	ds Tj de Graaf	X
	Deutsche Ev. Gemeinde Bleijenburg 5	10.30u	Pf E Benz-Wenzlaff	Herr U Thöle	Pfrn B. Wenzlaff	15u Pfrn Wenzlaff Familiengottesdienst 17u Christvesper Pfr	Pfrn B Wenzlaff	X	OJ 17u Pfr E Benz-Wenzlaff HA NJ X
	Doopsgezinde gemeente Paleisstraat 8	10.30u	ds L. Penner	ds Penner	ds NJ Cuperus	19u Kerstviering	ds E van Straten	X	X
	Ekklesia Brouwersgr. 2-K in steeg door hek	11u		Advent: Ik zal er zijn			Kerst: Ik zal er zijn		
	Evang. Broedergemeente Herrnhutters Chassestraat 1	10u 11u	bisschop H Hessen	ds S Reichel	Oudstenraad	19.30u zr R Harry	11u ds EJ Stam	X	OJ 18u zr R Harry NJ X
	Genootschap der Vrienden - Quakers Stadhoudersln.8	10.30u	stille saamenkomst	stille saamenkomst	stille saamenkomst	X	X	stille saamenkomst	X
	Leger des Heils Prinsegracht 57	10u	saamenkomst	saamenkomst	saamenkomst	saamenkomst	saamenkomst	saamenkomst	saamenkomst
	Ned. Indonesische k.GKIN Thomaskerk den Haag of Nieuwe kerk Rijswijk	12.30u 14u	ds J Linandi	ds HA van Dop	ds S Tjahjadi Kerstviering	X	X	ds S. Tjahjadi	OJ 15u ds Tjahjadi NJ X
	Oud-Katholieke kerk Juffrouw Idastraat 7	10u	eucharistieviering ook elke wo.12.45u	eucharistie, 16u vespers ook viering wo.12.45u	18/12 16u zangdienst 19/12 10u kerstviering 22/12 12.45u viering	22u Kerstnachtsviering	Hoogmis van Kerst	eucharistieviering	OJ 16u Oudejaarsvesper NJ X
	Remonstrantse kerk Ln v Meerdervoort hg 955	10.30u	ds M Slootmans	ds RF Philipp	ds JF Goud	22u ds RF Philipp	ds M Slootmans	ds RH Esveld	X
	Vrije Evangelische Gem. Zoutkeetsingel 112	10u	ds W Verdonk	ds Verdonk	ds IJ Akkerman	naar Noorderkerk 21.30 u	ds W Verdonk	9.30u !! zangdienst ds Verdonk	X
Ziekenhuizen	Bronovo Ziekenhuis Bronovolaan 5	10u	ds JW Steenberg	pastor J C Koeleman	ds E Hulsman	X	ds Steenberg S/T	ds Hulsman	X
	Hagaziekenhuis Leijweg 275	10u	pastor HW Hoefman	ds E Baars	ds SMA Wevers-vdFeltz	X	pater JB Beijck	ds E Baars	14u oudejaarsconcert NJ X
	MCH Westeinde Lijnbaan 32	10u	pastor de Gruijter	pastor W Hoogendoorn	pastor A de Gruijter	20.30u pp de Gruijter en Hoogendoorn	pastor de Gruijter	X	OJ X NJ pastor de Gruijter
	MCH Sint Antoniusshove B. Banningln 1 Ldsch'dam	10.30u	pastor Wessel	ds IJ Visser	pastor AG Wessel	20.30u pp Wessel en Visser	X	pastor Wessel	OJ X NJ pastor Wessel
Parnassia	Franciscuskerk Monsterseweg 93	10.30u	pastor T van Driel	pastor Delemarre S/T	ds MT Minnema	19u pastor C v Straten	ds MH Kroes S/T	ds Kroes ochtendgebed	X
	Clarakapel Rozenbottelstraat 14	10.30u	ds MT Minnema	pastor C van Straten	pastor H Delemarre	19u ds HTH Vollebregt	pastor JA Smit	pastor T van Driel	X
dienst met doventolk	Koningkerk B. Ingenhoeslaan 4 Vbg	10.00u	ds CW van der Meij		ds A Sterrenburg		dhr JA Jongeneel		X

- Doordeweekse diensten:
- Aandachtscentrum Schoolstraat 18 di t/m vr 13u stilteviering
 - Kloosterkerk elke wo 19.30u vesperviering
 - Evangelisch Lutherse Kerk elke wo 12.45 -13u middaggebed
 - Zorgvlietkerk, Prins Mauritslaan 10, elke vr 20u Taizé avondgebed
 - Bethelkerk Th. Schwenckestraat 30 elke maandag 19.30u avondgebed

Symbolen: Ω dienst van gedachtenis der gestorvenen
♯ met cantorij, muziek etc.
X = geen dienst
☞ geen opgave ontvangen, zie www.kerkindenhaag.nl

Samenstelling: Kerkelijk Bureau Protestantse Gemeente te 's-Gravenhage. Opgave en wijzigingen: e-mail: hagepreken@casema.nl Telefoon (070) 385 87 07. Adres: Diamanthorst 187, 2592 GD 's-Gravenhage. Tehuizen publiceren intern eigen diensten, zie ook op internet: www.kerkindenhaag.nl

VOOR ADRESSEN VAN KERKEN ZIE PAGINA 6.

Aankondigingen voor januari voor 7 december aanmelden via de website: www.kerkindenhaag.nl.

Meer agenda op de site
www.kerkindenhaag.nl.

Dansen voor vrede

Dansen voor vrede en verzoening in de wereld.

Do. 2 dec., 19.30 u ■ Soefi Centrum, Anna Paulownastraat 78 ■ Kosten € 7,-/12,-

Open huis

Zo. 5 dec.: aangepast programma en broodmaaltijd.

Zo. 26 dec.: kerstliederen, vesper en maaltijd.

14.30 u ■ Kloosterkerk ■ Entree: €4,-.

Scrappen

Geef je verbeelding vorm. Een fotoboek maken, maar dan net iets leuker. Neem in ieder geval alvast een leuke foto mee, het maakt niet uit waarvan. Neem wel zelf uw materialen mee.

Info 345 93 42 of jbaronner@steknet.nl

■ Ma. 6, 13, 20, 27 dec., 15.30 u ■ Westhoek, Thomas Schwenckestraat 28 ■ Deelname is gratis

Buurtmaaltijd

Een 3-gangenmaaltijd voor €4,-. Een dag van tevoren (vóór 12 u) aan- of afmelden: 345 93 42 of jbaronner@steknet.nl ■ Ma. 6, 13, 20, 27 dec. 18 u ■ Thomas Schwenckestraat 28.

Vrijheid drukpers

Lezing door mr. dr. Ingrid de Bonth over de relatieve vrijheid van drukpers in de 17e eeuw en hoe een remonstrantse drukker in opspraak kwam na het drukken van twee werken van Johan van Oldenbarneveldt.

Woe. 8 dec., 20 u ■ Remonstrantse kerk ■ Toegang: € 2,50

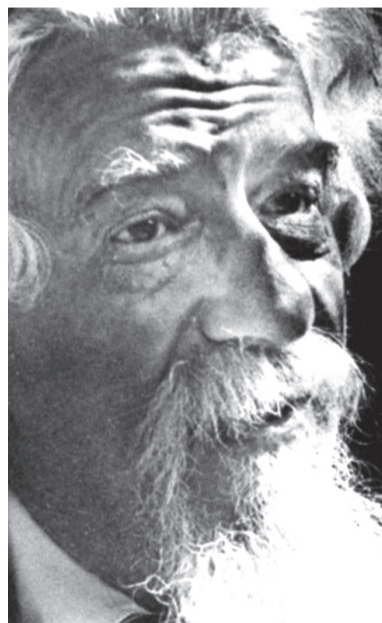
Schuld

Justitiepastor en schrijver Walther Burgering houdt een lezing over schuld. Wat is schuld? Hoe lang drukt een schuld? Wat zegt de bijbel over schuld?

Aanmelden: 354 17 42 ■ Do. 9 dec., 20 u

■ Pastorie H. Anthonius Abtkerk ■ Scheveningsweg 233

Abraham Joshua Heschel

Serie over de mens in het klassieke jodendom, vanavond over Abraham Joshua Heschel (1907-1972). Heschel was rabbijn

Gottfried Wilhelm Leibniz

De wijsgerige kring behandelt vanavond Gottfried Wilhelm Leibniz. Leibniz' wijsbegeerte vormt een van de hoogtepunten van het rationalisme. Deze mathematicus (uitvinder van de differentiaalrekening) poogde zijn uiterst rationele denken te verbinden met zijn vrome protestantse gemoed. In dit denken werd Kant geschoold. Inleiding door dr. Arne Jonges.

Do. 16 dec., 20 u ■ Houtrustkerk ■ Kosten € 3,50

in de VS en kwam uit een joodse chassidische rabbijnenfamilie in Polen. Hij bewoog zich in het grensgebied van theologie en filosofie en was een groot voorstander van de interreligieuze dialoog. De mens als beeld Gods is voor hem een kernbegrip. Daarnaast spreekt hij over het 'pathos van God', hetgeen weerstand oproept vanuit de joodse orthodoxie. Avond met dr. Marcel Kemp.

Do. 9 dec., 20 u ■ Houtrustkerk ■ Kosten: 3,50

Studiedag Orthodoxe Kerk

Michael Bakker geeft een lezing over de ontwikkeling van de vroege kerk tot de huidige Orthodoxe Kerk, en een lezing over orthodoxe theologie en spiritualiteit. Aan het einde van de dag is er een byzantijns vesper.

Opgave: 327 74 35 of saroleaanweers@casema.nl ■ Za. 11 dec., 11.30 u ■ R.K. kerk van Slavisch-Byzantijnse ritus ■ Eisenhowerlaan 120 ■ Entree: € 7,50 (incl. lunch)

Alzheimercafé

Het Alzheimercafé is de ontmoetingsplek voor mensen met dementie, hun familie en andere belangstellenden. Ervaringen en informatie uitwisselen.

Di. 14 dec., 19.30 u ■ Het Nutshuis ■ Riviervismarkt 5

Dichter bij Genesis

Oecumenische serie lezingen over gebeurtenissen en personen uit Genesis.

Woe. 15 dec., 20.15 u ■ Duinzichtkerk

Koffieconcert

Orgelconcert met Lara Shaffner. Vanaf 11 uur is er kerstkoffie, daarna het concert.

Za. 18 dec., 11 u ■ Bethelkerk ■ Traviastraat 25

Film Milk

Verdraagzaamheid in de godsdienst en (homo)seksualiteit gaan soms moeilijk samen. Bijeenkomst met lezing, maaltijd en de film Milk.

Opgave: 325 07 79 of email: remondenhaag@hetnet.nl ■ Za. 18 dec., 16 u ■ Remonstrantse Kerk ■ www.uytenbogaert.nl ■ Entree: € 12,50

Theologie voor Geïnteresseerden

In januari 2011 start een nieuw 1e jaar van de driejarige cursus Theologie voor Geïnteresseerden (TVG). Bij voldoende deelname keuze tussen woensdagavonden of donderdagmiddagen.

Kosten: 215 euro per jaar, 35 euro inschrijfgeld ■ Locatie: wijkcentrum Eltheto ■ Azaleastraat 2 ■ Opgave en info: 365 25 84 ■ yburch@ziggo.nl.

Kerstmuziek van Schütz tot Bach

Educatieve lezing met muziekfragmenten door dr. Arie Eikelboom, musicus van de Maranathakerk, over geliefde kerstmuziek door de eeuwen heen. Componisten als Schütz en Bach componeerden werken die nog steeds als hoogtepunten van de klassieke muziek gelden. Avond voor muzikkliefhebbers die van kerstoratoria optimaal willen genieten.

Woensdag 8 december, 20.15 uur ■ Maranathakerk ■ Toegang € 5.

MEER KERSTAGENDA OP PAGINA 8

Statenvertaling in nieuw Nederlands

DEZE MAAND WORDT DE HERZIENE Statenvertaling gepubliceerd. Het is een bijbelvertaling die de meest archaische uitdrukkingen uit de Statenvertaling uit de zeventiende eeuw vervangt door hedendaags Nederlands. Voor het overige wordt de taal van de Statenvertaling gehandhaafd. De herziene Statenvertaling (HSV) is een initiatief van de Gereformeerde Bond, de rechtervleugel van de PKN. De vertaling is bestemd voor de orthodoxe kerken in ons land. Maar enkele reformatorische kerken, zoals de Gereformeerde Ge-

meenten, hebben inmiddels gezegd trouw te blijven aan de originele Statenvertaling. De landelijke presentatie is op 4 december. Enkele dagen later wordt de vertaling in Den Haag gepresenteerd op een informatie- annex verkoopavond. Drs. L.B.C. Boot, die aan de HSV heeft meegewerkt, vertelt over de totstandkoming van de nieuwe bijbel, waaraan een grote groep deskundigen vele jaren heeft gewerkt.

Donderdag 9 december, 20 u. BETHLEHEMKERK.

advertentie

De Herziene Statenvertaling: v.a. 4 december bij: ichthus boekhandel

bijbels boeken muziek

Ichthusboekhandel Pelgrim • Korte Poten 42 • 2511 EE Den Haag • Tel.070 3800576

COLOFON

KERK IN DEN HAAG MAANDBLAD
WWW.KERKINDENHAAG.NL WEBSITE

December 2010, jaargang 14, nr. 131.

Uitgave van de Protestantse Gemeente te 's-Gravenhage, de Evangelisch-Lutherse Gemeente Den Haag, de Gereformeerde Kerk van 's-Gravenhage-Oost en de rooms-katholieke Stadsstichting Vliethaghe.

Contact: redactie@kerkinderhaag.nl
Tel. (070) 397 24 88,
Folke Bernadottestraat 44,
2552 NZ Den Haag

Hoofdredacteur: Jan Goossensen
Eindredacteur: Margot C. Berends

Redactie: Henk Baars, Walther Burgering, Rob van Essen, Jonathan van der Geer, Hens Haeck, Margreet Klokke, Anneke Leewis-Bickes, Paul Schott, Trinette Verhoeven, Claartje Vinkesteyn, Marijke Witteman.

Overige medewerkers: Pieter van Schouwenburg (opmaak), Rogier Chang (fotografie), Sharda Dihal en Jaap van den Berg (rubriek kerkdiensten), Lemuel (website).

ADVERTENTIES:
WWW.KERKINDENHAAG.NL
E-MAIL: INFO@KERKINDENHAAG.NL
TEL. KANTOORUREN: (070) 385 87 07.

Los postabonnement: € 17,50 per kalenderjaar (10 nummers). Opgave: pgdh@xs4all.nl of 385 87 07. Rek.nr. 777 49 10 t.n.v. Kerk in Den Haag.

PERSONALIA

A. Kaland

Adri Kaland, voorzitter van de Haagse Protestantse Diaconie, is voorzitter geworden van de landelijke Federatie van Diaconieën van de PKN. Hij is jurist bij de Vereniging van Nederlandse Gemeenten en was voor het CDA raadslid en lid van Provinciale Staten.

J. Leeuwendal

Joop Leeuwendal is onderscheiden met een gouden speld met briljant, uitgereikt namens de landelijke vereniging van kerkrentmeesters van de PKN. Hij doet al vijftig jaar in vele functies vrijwilligerswerk in de Maranathakerk.

H. Kooiker

Henk Kooiker is veertig jaar organist van de Waalse Kerk, de Eglise Wallonne aan het Noordeinde. Kooiker was akousticus en kon zelf orgels bouwen. Hij heeft het Cavallé Coll-orgel van de Waalze kerk altijd zelf onderhouden.

M. Burema, H. Kamphuis

Meindert Burema en zijn vrouw Herma Kamphuis, predikanten in Den Haag zuid-west, vertrekken naar de kerk De Bron in Alphen aan den Rijn. Ze hebben tienenehalf jaar in Den Haag gewerkt. Hun afscheid is op 23 januari in de Ontmoetingskerk.

INGEZONDEN

Abonnement

Het lijkt ons passend om de hartelijke opzegging van Caspar Dullemond uit Zwolle (KDH 130) te compenseren door ons te abonneren op uw mooie, nuttige en vrolijke blad.

Joke en Gert van Maanen, Leidschendam

OPROEPEN

Projectkoor Requiem Mozart

Coen Ruivenkamp Projectkoren begint vanaf januari met een koorproject: het Requiem (KV 626) van W.A. Mozart. Repleties op dinsdagavond in het Stads-klooster. Aanmelden: www.coenruivenkamp.nl of (06) 15 43 88 64.

Organist

Professioneel musicus zoekt organist(e) om samen te musiceren.
Mail: opsahl@amahzing.com.

Gastgezin

Gastgezin gezocht voor 14-jarige jongen. Zie www.kerkinderhaag.nl. Meer pleegouders gezocht, info: Jeugdformaat 351 27 51 of pleegzorg@jeugdformaat.nl

IN - DRUK

HET GROTE VERLANGEN

IN EEN INTERVIEW ZEI IEMAND DIE NIET VEEL met het geloof heeft, dat ze de bijbel slecht gedit vindt. Toegegeven, voor wie van buiten komt, vraagt het enige inspanning een weg door dit boek te vinden. Tegelijk is zo'n opmerking wel tekenend voor onze tijd.

In de jaren zestig praatte Pierre Jansen (in 2007 overleden) een half uur in het tv-programma 'Kunstgrepen' zo enthousiast over een schilderij dat je het wel mooi móest vinden. Tegenwoordig zou hij gedit en drastisch ingekort naar de nacht verbannen worden. De omroepen concurreren in emotie en bedienen de kijkers met voor gek zetten, zuipen en slikken. Een doorgedraaide wereld waarin steeds dezelfde mensen bij andere omroepen hun tweets mogen herhalen.

Deze maand besteden de kerken aandacht aan de menswording van het Woord. We moeten ons wel realiseren dat Jezus' komst geen meteorietinslag in onze werkelijkheid is. Jezus is een 'zoon van Abraham' en zijn leven kan niet los gemaakt worden van Gods weg met Israël en de volken. Die geschiedenis vindt zijn weerslag in verhalen, mythen, wetten en liederen. Zo boeiend en verwarrend, troostend en ergerniswekkend als het leven zelf. Gelovigen zijn mensen die zichzelf, de eigen geschiedenis, met alle misère en grandeur, daarin herkennen. Denk maar aan het verhaal van de eerste broedermoord. Nog steeds, op ontelbare plekken, 'roept het bloed' van onschuldige slachtoffers van de aardbodem. Maar in de bijbelse verhalen klinkt ook het verlangen door naar 'deze wereld omgekeerd'. Niet ge-edit, scheidt de bijbel ook steeds weer ver-

warring. Dan zouden we wel willen dat God alleen ten tijde van 'de vaders' van zich liet horen. Het is nu eenmaal gemakkelijker een museum te beheren dan geroepen te worden je verlangen stem en richting te geven. Er wordt verteld dat Abraham een stem hoort die hem wegroept uit het bekende en vertrouwde. Hij gaat naar het land dat hem 'gewezen zal worden'. Maar hoe zou Abraham op die stem hebben kunnen ingaan, als de oproep niet geappelleerd had aan een diep levend verlangen in hem? Wil er toekomst zijn, dan moeten mensen blijkbaar de stem van hun hart durven volgen. Heel het Oude Testament zindert van het grote verlangen naar bevrijding. Jezus is daarvan de belichaming. Want het verlangen naar een wereld van goedheid en vrede leeft niet alleen in onze harten.

Ook in Gods hart! Het 'paradijs' is geen 'jammer dan', maar een wereld waarin mensen 'recht doen, trouw betrachten en nederig de weg gaan van God'. Heel de Schrift is de boekstaving van Gods verlangen om mensen het paradijs te laten hervinden. Daartoe geeft hij zijn geboden en beloften en zendt hij zijn profeten. De stem in het gebeuren, bron van een fascinerende en ergerniswekkende geschiedenis van zoeken en vinden en weer verloren raken. Jezus is de Pierre Jansen die ons onszelf en de wereld met nieuwe ogen leert zien. Neem tijd voor de nieuwe tijd, waarin koningen voor kinderen knielen en liederen van verlangen gezongen worden die niemand buiten sluiten.

ROB VAN ESSEN

Overleven in de kantoorjungle Slim is prima, sluw mag, slinks is fout

AGENDA Geen enkele organisatie is vrij van machtspolitiek. Joep Schrijvers weet alles van 'de kunst van het konkelen'. Zijn voornaamste les: 'Kijk aandachtig om je heen.'

EEN GROOT DEEL VAN HET LEVEN speelt zich af op het werk. Dus is het belangrijk om erover na te denken hoe je die tijd zo goed mogelijk kunt invullen. Dat valt niet mee, want het kantoorleven wordt grotendeels gekenmerkt door irrationeel gedrag, machtspelletjes, eigenbelang en gekonkel. 'Wil je in zo'n netelige situatie overleef blijven, dan komt het aan op levenskunst', zegt Joep Schrijvers. Hij is auteur van kritische boeken over management, mens en maatschappij, waaronder het managementboek van 2003: Hoe word ik een rat?

Jammer voor de idealisten, maar veel ethiek komt er niet aan te pas. 'Je ontkomt er niet aan om vuile handen te maken', stelt Schrijvers nuchter. 'Als iemand jou een lelijke strek levert, kun je weinig anders dan het spel meespelen.' Ook in de kerk moeten mensen de kunst van het konkelen leren, want daar worden net zo veel spelletjes gespeeld als in 'gewone' organisaties. Als je een antropoloog zou loslaten op de fusie van de protestantse kerken tot PKN of het 'ge-

doe' in de rooms-katholieke kerk, dan kom je volgens Schrijvers heel wat machtspolitiek tegen. Geen enkele organisatie is er vrij van. Reden genoeg dus om je ertegen te wapenen en serieus op

zoek te gaan naar regels voor een gezond werkklimaat.

Gezonde afstand

Schrijvers geeft vijf tips om te overleven op de werkvloer.

1 Zie je werk vooral als een zakelijk contract.

Leg er niet je ziel en zaligheid in, en houd een gezonde afstand. Dat voorkomt teleurstelling en frustratie.

2 Als het enigszins kan, volg dan je belangstelling en je hart.

3 Beoefen de kunst van de behoedzaamheid. Kijk goed uit je doppen. Wees niet altijd open. Wees alert op mensen met een verborgen agenda, maar verval niet in het andere uiterste door iedereen te wantrouwen. Paranoia is net zo zinloos als naïviteit.

4 Het ideale werk bestaat niet. Verwacht dus niet te veel.

5 Schuw het machtspel niet.

Als het echt moet, moet je op hoog niveau kunnen konkelen.

Qui-vive

Toch is Schrijvers geen fan van nietsontziend machiavellisme. Slim handelen is prima, enigszins sluw is ook nog okee, maar slinks is meestal een brug te ver. Zover hoeft het trouwens niet te komen, zolang je maar op je qui-vive blijft. Een belangrijke sleutel om te overleven in de kantoorjungle is 'aandacht'. 'Aandacht

'Kijk goed uit je doppen'

past in de traditie van behoedzaamheid', stelt Schrijvers. 'Het is de eerste stap: aandachtig kijken en analyseren wat er aan de hand is. Vervolgens afstand nemen en bepalen wat je gaat doen.'

DINSDAG 7 DECEMBER, 20.15 UUR, KLOOSTERKERK. TOEGANG € 5,-.

'Rondje om de kerk' laatste boek van serie

Het boek 'Rondje om de kerk', met herinneringen van oudere Hagenaars, is de laatste uitgave van een serie stadspublicaties.

EEN FLINKE GROEP HAGENAARS heeft de afgelopen maanden hun herinneringen aan het bloeiende kerkleven van de afgelopen vijftig jaar vastgelegd. Ze hebben elkaar verhalen verteld, die op schrift gezet en ze voor de camera gepresenteerd. Dierbare voorwerpen die aan de kerk herinneren, waren te zien op een expositie in het Haags Historisch Museum.

Het resultaat, een boek met een cd en een dvd, is half november gepresenteerd in het r.k. spiritueel centrum De Boskant. Bij die gelegenheid zei directeur Maarten Schenk van het Haags Gemeentearchief dat vanwege bezuinigingen de serie Haagse Stadspublicaties niet wordt voortgezet. Vijftien delen zijn verschenen, over gevarieerde onderwerpen. 'Rondje om de kerk' bestaat niet uit wetenschappelijk verantwoorde verhandelingen, maar uit persoonlijke herinneringen. Geassisteerd door medewerkers van de Bibliotheek Den Haag en Stek hebben vijftien mannen en vrouwen van verschillende kerkelijke komaf in een paar bijeenkomsten aan het boek gewerkt. Aan 'verhalentafels' kreeg het verleden weer een gezicht.

Gemengde huwelijken

Er werden verhalen verteld over maaltijden tijdens de oorlog in de Vredeskapel, over de befaamde predikant Van den Bosch die in de oorlog in kamp Amersfoort overleed, de glorie van de Duinoordkerk, de Sint Liduinarparochie, katholieke gebruiken ('als je ter communie ging moest je nuchter zijn vanaf middernacht'), over indrukwekkende kerstvieringen in de Laakkerk, het zilver van De Boskant en over gemengde huwelijken die veel voeten in de aarde hadden.

Mooie verhalen, die niet mogen worden vergeten

Als gevolg van de gekozen werkwijze is het boek gevarieerd van stijl en diepgang; veel bijdragen zijn juweeltjes van *petite histoire*. De omschrijving van iemands orthodoxie – 'heel gelovig maar moeilijk voor zichzelf' – is een fraaie vondst.

In alle verhalen blijkt het verleden bovendien door een overwegend neutrale tot roze bril bekeken te worden, maar misschien is dat het lot van de gekozen formule. De Hagenaars die zich hebben aangemeld voor het project, zullen dat hebben gedaan omdat ze hoofdzakelijk goede herinneringen aan het geloof van hun jeugd hebben. Verhalen waarvan ze vinden dat die niet vergeten mogen worden.

PAUL MAKKEN

Advents- en kerstagenda

Adventsavond

Avond rondom advent en kerst met zang en overweging. Na afloop koffie, thee en limonade.

Woe. 8 dec., 20 u ■ Bethlehemkerk

Koor en samenzang

Kerstzangmiddag met het koor Gli Uccelli.

Zo. 12 dec., 15 u ■ H. Antonius Abtkerk ■ Scheveningseweg 235

Adventslieiders

Samen advents- en kerstliederen zingen rondom het Loosduinse orgel, met gelegenheidskantoor.

Zo. 12 dec., 15.30 u ■ Abdijkerk ■ Collecte

Liturgisch bloemschikken

Een bloemstuk schikken rond de adventsprofetie uit Jes. 35, 1-10, waarin de vreugde om het komende leven wordt vergeleken met het bloeien van de eens zo dorre woestijn. Graag zelf een scherp mesje en een platte schaal meenemen.

Do. 16 dec., 20 u ■ Pastorie H. Antonius Abtkerk ■ Scheveningseweg 233 ■ Kosten: € 5,-

Kerstconcert

Het Magnificat van J.S. Bach, Von Himmel Hoch van Mendelssohn en Oratoria de Noël van Saint-Saëns door de COV Scheveningen.

Do. 16 dec., 20 u ■ Bethelkerk, Jurr. Kokstraat 175 ■ Entree: € 20,- / € 17,50

Kerstconcert met Glühwein

Bewerkingen van Franse, Engelse, Nederlandse en Duitse kerstliederen door de koren van de Houtrustkerk en solisten. Na het concert is er Glühwein.

Vrij. 17 dec., 20 u ■ Houtrustkerk ■ Collecte

Concert bij kaarslicht

Werken van Bach, Bortnianski, Bruch, Curnow, de Haan, Händel, Schutz en arrangementen van Rob Draijer door

het Ontmoetingskerkkoor, het Blazerensemble Symphoenix en organist Christian Hutter.

Vrij. 17 dec., 20 u ■ Abdijkerk ■ Toegang € 10,-

British christmas-concert

Kerstconcert met het Bataafs Symfonie Orkest en het Leids English Choir. Ook samenzang van christmas carols.

Za. 18 dec., 20 u ■ Bergkerk ■ Entree € 15,- incl. consumptie

Chr. Residentie Mannenkoor

Kerstconcert van het Christelijk Residentie Mannenkoor.

Za. 18 dec., 20 u ■ Grote Kerk ■ Toegang € 17,50 / € 15,- incl. consumptie en programma

The Exceptionals

Kerstconcert met ballads, swingende nummers en traditionele liederen van vocal group The Exceptionals. Na afloop is er Glühwein.

Za. 18 dec., 20 u ■ Abdijkerk ■ Entree € 12,50

Oeral Kozakkenkoor

Het Oeral Kozakkenkoor zingt liturgische gezangen, volksliederen en Russische kozakkenliederen.

Zo. 19 dec., 14.30 u ■ Antonius Abtkerk ■ Scheveningseweg 235 ■ Entree: € 17,50

Zangmiddag

Feestelijke zangbijeenkomst met bekende kerstliederen, afgewisseld met koorzang en declamatie.

Zo. 19 dec., 16 u ■ Maranathakerk ■ Toegang gratis

Adventsviering

Adventsviering van Stichting Radiogemeente.

Zo. 19 dec., 19 u ■ Christus Triumfatorkerk

Kinderkoor Academie Nederland My first Christmas

Drie concerten door de koren van de Kinderkoor Academie Nederland, waarvan de Haagse koren repeteren in het Aloysiuscollege aan de Oostduinlaan.

Kaarten zijn in de voorverkoop tegen gereduceerde prijzen verkrijgbaar via de website www.kinderkooracademie.nl.

A ceremony of carols

Concert met internationale kerstmuziek door Musicanti, het selectiekoor van de Kinderkoor Academie Nederland. Met onder meer 'A ceremony of carols' van Benjamin Britten. Za. 11 dec., 20 u.

■ Oud Katholieke Kerk.

My First christmas

Kerstconcert voor het hele gezin door de jongste leerlingen van de Kinderkoor Academie Nederland en het Musicanti Jeugd-koor. Zo. 12 dec., 16 u. ■ Franciscuskerk ■ Monstereeweg 91.

Dickens is de naam!

Een muzikale voorstelling voor de hele familie. De kinderen ontmoeten Dickens, beantwoorden zijn vragen en laten de toehoorder genieten van prachtige Carols. Met medewerking van het Haags Kinderkoor, Musicanti Kinderkoor, Koorklassen en Opleidingskoor en acteur Howard van Dodemondt. Za. 18 dec., 19.30 u.

■ Nieuwe Badkapel.

Een koor van de Kinderkoor Academie, Kerst vorig jaar.

VONDST

ZELFGEKOZEN VERZUILING

Een tijdje geleden stond in *Trouw* een bericht dat de wethouders van de vier grote steden zich zorgen maken over de bezuinigingen van deze regering op natuur. In hun brief stond dat voldoende groen in de directe leefomgeving belangrijk is voor het welbevinden van bewoners. Maar nu is er te weinig geld voor aanleg en onderhoud van parken en andere groengebieden. Of je het er mee eens bent of niet, de boodschap leek me helder. Het gaat om groen en het dreigende tekort ervan.

Uit de reacties van lezers onder dat bericht bleek dat ik het verkeerd had begrepen. Door de 'tsunami van allochtonen' is er te weinig ruimte voor mooie parken! Dezelfde partijen die zich zorgen maken over het groen, zetten ook de poort wijd open voor vreemdelingen. Dus: allochtonen eruit en hups, Nederland wordt weer net zo mooi groen als vroeger.

Het is een beproefde methode geworden in het politieke debat, en nu dus ook in het maatschappelijke debat. Maakt niet uit wat het onderwerp is, maar zorg dat je een verband legt met jouw onderwerp en

blijf dan schreeuwen. Dat is de paradox van de informatiesamenleving.

Nog nooit hebben zo veel mensen toegang gehad tot zo veel informatie, terwijl we ons alleen nog maar willen openstellen voor boodschappen die onze meningen bevestigen. Hetzelfde geldt voor de satellietshotels aan de flats: we kunnen alles in de wereld ontvangen, maar we willen alleen onze eigen mening in onze eigen taal horen. De term informatiesamenleving klinkt daarmee wat al te optimistisch. Als je niks met informatie doet, kan het je ook niet verrijken. We gaan liever

een periode van zelfgekozen versimpeling en verzuiling in. Kunnen we naar elkaar schreeuwen zonder te luisteren.

Een gevolg van de verzuiling van het politieke en maatschappelijke debat is bijvoorbeeld de verharding van het vreemdelingenbeleid. Dat is niet meer dan symboolpolitiek, maar wel met schrijnende gevolgen voor veel mensen. Het is de ironie van de geschiedenis dat juist de kerken zich verzetten tegen de nieuwe verzuiling.